

RĂSPUNSURI ȘI PUNCTE DE VEDERE ASOCIAȚIA „INSTITUTUL PRO DIASPORA ROMÂNĂ”

1) **Cum v-a venit ideea să creați această Asociație? Cui a aparținut inițiativa? Ce obiective are?**

Argumentul constituirii Asociației „Institutul Pro Diaspora Română” a fost că românii de acasă le este tot mai greu să scoată singuri căruța din șanț. Mulți dintre cei în putere și în măsură să schimbe ceva i-au părăsit deja. O schimbare acasă nu poate avea loc fără cei plecați. *Orice proiect național pe termen mediu și lung va trebui să ia în calcul și diaspora română.*

Am realizat însă repede cât de puține știm despre cei care au ales să părăsească România și cât de slab sunt ei reprezentați acasă.

Soluția optimă de a atinge aceste obiective: cercetarea migrației și diasporei române, apărarea intereselor românilor din diasporă și implicarea acestora în proiecte pentru dezvoltarea României a fost un ONG care să îi integreze ulterior pe cât mai mulți dintre ei.

Trebuie subliniat că această misiune grea nu trebuia lăsată de către Statul român exclusiv pe umerii societății civile. Miza este mult prea mare pentru a face acest lucru „voluntar”. Din păcate lipsa crasă de responsabilitate a celor care guvernează România de 25 de ani nu ne-a oferit altă alternativă.

În februarie 2013 se pun bazele echipei membrilor fondatori A.I.P.D.R. La invitația lui dlui. Alexandru Cosmin Codreanu, i se alătură dl. dr. Radu Dimitriu și dl. dr. Simion Belea. În octombrie 2013, după mai bine de 6 luni, sunt definitivate valorile, obiectivele și cadrul de lucru al viitoarei Asociații, așa cum sunt ele descrise [Statut](#). Astfel, scopul A.I.P.D.R. este:

„Studierea fenomenului migrației și diasporei românești și apărarea drepturilor, intereselor și nevoilor comunităților românești (referitoare la integrarea profesională pe piața muncii, formare, integrarea socio-culturală, accesul la serviciile sociale și de sănătate, păstrarea și promovarea identității și culturii românești, etc.). O atenție specială va fi acordată și comunităților românești din România acolo unde etnicii români sunt minoritari”.

În ultima zi a anului 2013 A.I.P.D.R. obține personalitatea juridică.

Anul 2014 reprezintă sfârșitul începutului, respectiv publicarea platformei online a Institutului „Pro Diaspora Română”, demararea primelor studii și analize dedicate diasporei, recrutarea de noi voluntari și membrii, și deschiderea primei sucursale A.I.P.D.R. la Baia Mare.

2) Cine vă finanțează?

Până acum nimeni. Tot ce am făcut s-a bazat și se bazează pe voluntariat și pe fondurile proprii. Am încercat să compensăm lipsa unui buget generos cu multă muncă și propria experiență. Sperăm însă ca după consolidarea cărții noastre de vizită să începem să atragem finanțări pentru demararea unor proiecte mai consistente.

3) Cum definim diaspora română?

Folosim termenul “*diasporă*” ca fiind totalitatea persoanelor din afara României care se simt și se declară români. Argumentele lor pot proveni atât din *jus soli* (legea pământului – locul unde s-au născut), cât și *jus sanguinis* (legea sângelui – revendicarea eredității românești peste generații). Cu alte cuvinte grupul nostru țintă este marea familie etnică română, o familie mult mai numeroasă decât cea a cetățenilor români.

4) Mulți pot asocia ONG-ul dumneavoastră cu o organizație naționalistă. Sunteți naționaliști?

Înainte de a trece la răspunsul concret, haideți să vedem ce înseamnă, sau mai bine zis ce a însemnat naționalismul: o identificare atât la nivel individual, cât și la nivel de grup, cu o națiune, cu un loc. Naționalism înseamnă revendicarea unei identități naționale.

Din păcate în contextul actual acești termeni și-au pierdut sensul inițial și au căpătat conotații negative, devenind sinonimii ultranaționalismului, șovinismului, xenofobiei sau extremismului. Activitatea noastră de cercetare și de apărare a intereselor românilor din diaspora și a identității naționale ne face incompatibili cu aceste idei. Pentru evita orice confuzie preferăm să evităm termenul „naționaliști”.

5) Ce părere aveți despre apartenența României la structurile NATO și UE?

NATO și UE ne-au adus numeroase beneficii, atât la nivel individual, cât și colectiv, însă au ascuns speranța într-un destin național independent de est sau de vest. Este benefic, chiar necesar, pentru noi să ne păstrăm statutul de membru UE și NATO, însă trebuie să ne reamintim că trebuie să reconstruim și să înmulțim ceea ce am avut cândva. Întărirea noastră va însemna întărirea partenerilor noștri.

6) Ce părere aveți despre romi, maghiari sau evrei?

Ne gândim la etnicii romi, maghiari și evrei ca la cetățeni români. Din acest motiv atitudinea și așteptările noastre vis-a-vis de ei sunt aceleași pe care le avem față de orice cetățean român. Toți avem drepturi și obligații față de România, UE și NATO. Nu în ultimul rând, toți trebuie să fim judecați cu aceeași unitate de măsură, legea română, indiferent de etnie.

7) Ar trebui romii români din străinătate să fie incluși în diasporă? Dar evreii sau maghiarii?

Apartenența la diaspora română este una revendicată. Ești membru al diasporei române dacă te consideri român. Naționalitatea și cetățenia devin în acest caz mai importante decât etnia. Acest lucru este valabil și pentru etnicii romi, maghiari sau evrei.

8) Vă propuneți să aduceți românii plecați peste hotare acasă? Dacă da, cum?

La ce bun însă să îi aducem sau îi ținem acasă când nu suntem în stare să îi folosim, să le oferim locuri de muncă? Până când nu vor exista oportunități reale acasă, nu avem voie să amăgim emigranții cu o viață decentă în România.

Putem însă să îi ajutăm să nu uite de unde au plecat, să îi informăm corect despre oportunitățile de acasă. Putem să îi transformăm în voluntari care să se implice în diverse proiecte ale societății civile românești pentru a întoarce, chiar și parțial, ceea ce au primit înainte de a pleca de acasă.

În concluzie, în acest moment nu ne propunem să aducem emigranții romani acasă, însă încercăm să îi ținem loiali locului de unde au plecat.

9) Cum veți ajuta practic românii aflați în străinătate?

Deocamdată Asociația noastră este în curs de consolidare. Idei și soluții de a-i ajuta pe românii din străinătate sunt multe, însă nu avem încă resursele necesare pentru a le pune în practică.

Intuim însă cum vom începe acest ajutor: prin dialog și consultanță digitală oferite pe platforma online Pro Diaspora Română. Anticipăm că cele mai solicitate servicii de consultanță vor fi cele juridice. În acest sens, încercăm să atragă noi voluntari specializați pe drept internațional și dreptul migrației.

Nu în ultimul rând, prin analizele și studiile noastre dedicate nevoile diasporei române sperăm să mărim vizibilitatea acestor subiecte atât în fața opiniei publice din România, cât și în fața organismelor abilitate românești.

10) Ce aduce nou A.I.P.D.R. față de actualele ONG-uri dedicate diasporei române?

Din ceea ce știm până acum, Asociația „Institutul Pro Diaspora Română” este primul ONG independent care își propune studierea migrației și diasporei române. În timp ce mulți își propun să apere drepturile românilor din diasporă, noi am considerat că este util ca înainte de face acest lucru să înțelegem nevoile diasporei române, ce și pe cine dorim să apărăm.

De asemenea, sperăm să reușim să întărim legătura atât de șubredă între asociațiile de români din diasporă cu organizațiile relevante pentru ele din România. Considerăm că sunt multe lucruri de îmbunătățit la acest capitol.

11) Care este relația și reacția instituțiilor Statului față de A.I.P.D.R.? Există proiecte în derulare sau la orizont?

Din februarie 2013 până în prezent ne-am concentrat pe stabilirea cadrului intern de lucru. Până la această dată nu am contactat nicio instituție a Statului pentru a le cere finanțare sau consultanță la dobândirea personalității juridice sau la organizare. Nu avem încă niciun parteneriat încheiat cu vreo instituție română sau străină.

Nu putem comenta date concrete legate de proiectele noastre de viitor, însă vă asigurăm că nu stăm pe loc. În timp ce demararea unor proiecte de anvergură depinde de finanțări externe, analizele și studiile A.I.P.D.R. se bazează exclusiv pe voluntariatul membrilor noștri.

În aceste condiții este foarte probabil că vom continua politica pașilor mărunți de până acum, iar aceasta ar trebui să ne permită în curând efectuarea unor salturi mai consistente.

12) Cum vă propuneți să apărați drepturile românilor din România acolo unde ei sunt minoritari? Care este poziția A.I.P.D.R. în această situație?

În prezent situația etnicilor români în România în zonele în care aceștia sunt minoritari începe să semene foarte mult cu cea a comunităților de români din străinătate, unde aceștia au uneori dificultăți în a le fi respectate drepturile.

Credem că aplicarea echidistantă și imparțială a legii tuturor cetățenilor români ar trebui să fie suficientă pentru ca această situație, haideți să-i spunem neobișnuită, să dispară. Din păcate imixiunea politicului în justiție face posibilă existența acestor anomalii într-o țară cu aspirații europene.

13) Cum vă propuneți să apărați drepturile și interesele basarabenilor în actualul context politic internațional? Care este poziția A.I.P.D.R. în această situație?

Din păcate actualul context internațional penalizează lipsa de până acum a unei poziții tranșante a Chișinăului față de unirea cu România. Noul drum european ales abia acum de Moldova va însemna costuri pentru etnicii români, respectiv sunt de așteptat tensiuni inter-etnice alimentate artificial de Moscova. Din păcate Asociația „Institutul Pro Diaspora Română” nu are resurse pentru a atenua încercările de menținere a Moldovei sub sfera de influență rusească.

Dorim însă să atragem organizații din Basarabia care studiază migrația și diaspora română în proiecte de cercetare comună. Vom putea afla astfel de la sursă care este situația reală a etnicilor români din Basarabia și cât de populară este ideea unionistă printre moldoveni.

14) Cum vă propuneți să apărați drepturile și interesele românilor din Ucraina în actualul context politic internațional? Care este poziția A.I.P.D.R. în această situație?

Romanii din Ucraina au devenit captivi într-un conflict al redesenării sferelor de influență geopolitice. În momentul acesta, un ONG „proaspăt” ca al nostru poate cel mult sa ofere vizibilitate problemele etnicilor români din Ucraina. Sperăm ca îndată ce situația din Ucraina se va stabiliza să avem proiecte comune cu organizații similare din Ucraina pentru a înțelege cât mai bine diferitele bazine ale diasporei române locale.

15) Cum vă propuneți să apărați drepturile și interesele românilor din Serbia, în special cei din Valea Timocului? Care este poziția A.I.P.D.R. în această situație?

Ideal ar fi în această situație să demarăm proiecte comune de cercetare a diasporei române din Valea Timocului alături de organizații relevante ale etnicilor români din Valea Timocului. Acest lucru ne-ar permite să înțelegem cum a apărut și ce întreține această dualitate români / vlahi și care este originea revendicată de cei care se numesc vlahi. Din păcate intransigența sârbească vis-a-vis de minorități face acest lucru dificil. Sperăm să găsim curând canalele potrivite de comunicare cu colegii și vecinii noștri sârbi pentru a înțelege mai bine aceasta bucată a diasporei române.

16) Ce părere aveți despre cererile de autonomie ale etnicilor maghiari din județele Mureș, Harghita și Covasna?

Legea română conferă drepturi sporite minorităților naționale din România. Acest lucru ar trebui să motiveze minoritățile să aibă un proiect național comun cu majoritatea constituită din etnici români. Din păcate acest lucru nu este vizibil la nivelul declarațiilor politice ale reprezentărilor comunității maghiare din România.

Insistăm pe necesitatea aplicării echidistante a legii române tuturor cetățenilor români, indiferent de etnie sau poziție geografică și îi invităm la loialitate față de România pe toți cetățenii români, indiferent de etnie.

17) Ce părere aveți de politica externă a Budapestei de susținere a cererilor de autonomie ale etnicilor maghiari din România?

Este util să privim aceasta propunere a Budapestei în contextul mult mai larg al susținerii autonomiei tuturor etnicilor maghiari din afara Ungariei, respectiv din Europa Centrala și de Est. România, alături de Ucraina, sunt speciale din cauza poziției lor geografice, respectiv granița de est a sferei de influență vestică.

Există o sincronizare cel puțin suspectă între conflictul sferelor de influență pe axa Est - Vest și apropierea declarată a Ungariei de Rusia pe de o parte și, de cealaltă, această propunere menită să creeze tensiuni inter-etnice artificiale în întreaga Europa de Est și Centrală.

Suportul tot mai vocal al Budapestei pentru autonomia minorităților maghiare din Slovacia, Austria, Serbia, Ucraina și România trebuie privit în această notă: *destabilizarea linie frontului Est - Vest din interior prin tensiuni inter-etnice create artificial.*

Evident că amestecul Budapestei în politica internă românească este deranjant. Este trist că proverbialul naționalism maghiar este folosit atât de ușor de Moscova împotriva intereselor pe termen lung ale Ungariei, respectiv bună vecinătate cu celelalte țări europene și membru cu drepturi depline al Uniunii Europene și NATO.

Nu cred că mai este necesar să precizăm că suntem consternați de radicalizarea politicii de la Budapesta și sperăm că cetățenii români de etnie maghiară să înțeleagă ca nu pot avea un destin european alături de Ungaria.

18) Ce reacții a primit organizația dumneavoastră de la membrii diasporei române?

Reacțiile sunt amestecate, însă până acum există câteva tipare de atitudine:

- Încurajare și apreciere. Din păcate până acum nu am reușit să transpunem aceste aprecieri venite de la membrii diasporei în fapte concrete, respectiv voluntariat sau finanțare, care să ajute Asociația noastră;
- Neîncredere și suspiciune. Există membrii ai diasporei care se întrebă retoric „Voi ai cui sunteți?”. Există, pe bună dreptate, o suspiciune cronică vis-a-vis de orice inițiativă dedicată diasporei venită din România.

19) Cât de ușor este să ajungeti la membrii diasporei?

Este mult mai greu decât am anticipat la început. Din cauza unui auditoriu răspândit atât de eterogen din punct de vedere geografic, singura soluție practică de a ajunge la grupul țintă este comunicarea digitală.

În această abordare ne lovim de două dificultăți:

- „Oferta” foarte generoasă de proiecte digitale dedicate diasporei, fiecare dintre proiecte încercând să își fidelizeze un public propriu;
- Fragmentarea canalelor de comunicare cu membrii diasporei în celule locale și divizarea ulterioară a acestora pe măsură ce comunitatea crește.

Aceste două lucruri conduc la creșterea caracterului local al comunităților de români din afara României și crearea unor monopoluri digitale locale de comunicare. Criza de timp, uneori chiar și lipsa de interes, fac ca membrii diasporei să nu mai acceseze alte surse de informații în afara celor locale, devenind astfel „prizonierii” surselor locale de informare.

Pentru a depăși aceste dificultăți ne propunem să realizăm studii, analize și articole de interes general pentru diasporă, a căror calitate și relevanță să justifice preluarea acestora de către cât mai multe canale locale de comunicare ale diasporei.

20) Ce legitimitate are Asociația dumneavoastră să reprezinte diaspora în condițiile în care toți membrii fondatori trăiesc în România, iar până acum nu există printre membrii Asociației niciun membru al diasporei?

Este o întrebare foarte pertinentă pe care am mai primit-o de câteva ori de la membrii diasporei. Așa cum spuneam mai devreme, obiectivul nostru principal în acest moment este studiul migrației și diasporei române. Acest lucru îl realizăm prin studii calitative și cantitative dedicate membrilor diasporei.

Aceasta abordare ne ajută să dobândim o cunoaștere a diasporei române „de la distanță”, A.I.P.D.R. având în acest demers aceiași legitimitate ca orice care alt asociație/institut din lume.

Pentru a ne crește eficiența în acest demers avem însă nevoie să păstrăm legătura cu membrii respectați ai comunităților românești din străinătate. Numai printr-o comunicare onestă și permanentă cu aceștia vom putea cunoaște nevoile reale ale diferitelor comunități de români din lume și lupta pentru apărarea drepturilor acestora pe plan local și în România.

21) Ce v-ați propus în viitorul imediat?

Pe termen scurt vom acorda o atenție deosebită consolidării sucursalei A.I.P.D.R. de la Baia Mare. Sperăm să coordonăm (și) de aici un colectiv de cercetare a migrației și diasporei române, ai cărui membrii să aparțină zonei de Nord-Vest a României.

În rest, activitatea noastră în viitorul imediat va continua politica pașilor mărunți, de construire și consolidare a propriei cărți de vizită prin studii dedicate migrației și diasporei. Nu este ușor să intri pe piața ONG-urilor dedicate diasporei române, însă cu răbdare, seriozitate și muncă, vom reuși să ajungem acolo unde merităm.

22) Ce fel de colaborare aveți / v-ați dori să aveți cu autoritățile centrale / locale?

O colaborare de succes, bineînțeles. În opinia noastră acest lucru înseamnă dialog permanent și folosirea resurselor autorităților centrale / locale pentru identificarea problemelor și nevoilor diasporei române. Aici cu siguranță vom încerca să dăm o mână de ajutor. Pentru a propune soluții, trebuie mai întâi identificată problema, nu-i așa?

Ulterior, în măsura în care sunt organizate licitații de proiecte, dorim ca acestea să fie cât mai transparente și obiective. Există multe organizații care își propun lucruri asemănătoare; sperăm ca acestea să fie departajate exclusiv pe criterii de competență și rezultate anterioare.

23) Câți membri are Asociația?

Așa cum ați văzut, Asociația noastră este abia la început. Până acum, în afara celor trei membrii fondatori, mai avem o serie de colaboratori și voluntari, dintre care amintim pe dna. dr. Delia Suiogan și dna. dr. Elena Dragomir.

Am purtat de asemenea discuții despre ce înseamnă diaspora și despre care îi sunt nevoile cu români care sunt plecați din țară, cu specialiști români și străini, cu ziariști, cu prieteni și colegi.

Suntem interesați să ne creștem numărul de membri și voluntari. Trebuie să menționez însă că prima condiție pentru a deveni membru A.I.P.D.R. este aderarea la valorile și obiectivele Asociației, așa cum sunt ele descrise în Statut.

De asemenea, recomandăm oricui dorește să devină membrul nostru o perioadă de colaborare / voluntariat de minim 3-6 luni, timp în care ne vom putea cunoaște mai bine. După aceasta perioadă, Consiliul Director al Asociației va putea evalua corect modul în care experiența, cunoștințele și interesul viitorului membru vor putea fi folosite cel mai eficient în cadrul Asociației.

24) De unde știți care sunt problemele reale ale diasporei?

Foarte bună întrebare și foarte scurt răspunsul: nu știm **încă** care sunt problemele reale ale diasporei. Tocmai din acest motiv ne propunem să studiem migrația și diaspora română. Chiar și după ce identificăm problemele, unele dintre acestea pot suferi modificări în viitor. Cunoașterea diasporei este un proces continuu, pe care abia l-am început, și pe care dorim să-l continuăm la un nivel tot mai avansat.

25) De ce ar avea I.P.D.R. succes acolo unde Statul român a eșuat?

Un ONG independent are desigur o serie de avantaje în fața unor instituții afiliate politic. Printre acestea aș enumera:

- Independență. Nu sunt necesare compromisuri care să genereze răspunsuri așteptate;
- Stabilitate. Voluntarii și membrii unui ONG independent nu sunt afectați de ciclul electoral;
- Competență și eficiență. Lipsa imixiunii politicului într-un ONG independent elimină posibilitatea creșterii artificiale a numărului de voluntari și membri cu persoane recomandate pe linie politică. De asemenea promovarea internă se face exclusiv pe criteriile de competență;
- Utilizarea eficientă a resurselor. Un ONG independent, atunci când participă la o licitație de proiecte obiectivă, este judecat exclusiv după rezultate. Din acest motiv un ONG independent care dorește să aibă un viitor solid va încerca să obțină rezultatele optime cu resursele avute la dispoziție.

Desigur că avantajele descrise mai devreme nu sunt un secret pentru nimeni. Din acest motiv ONG-urile care se dovedesc serioase au din start o credibilitate mai mare decât instituțiile Statului român care și-au construit o imagine exact opusă. Mai mult, dependența permanentă de sursele externe de finanțare, în cazul A.I.P.D.R. în special dependența de fondurile atrase din diasporă, este o motivație puternică de a nu bate pasul pe loc și de a-și justifica permanent existența.

26) Ce vă propuneți să faceți concret pentru diasporă?

Ne-au luat mai bine de 6 luni pentru stabili valorile, obiectivele și cadrul de lucru al Asociației. Din dorința de transparență, am cuprins toate aceste subiecte în Statutul Asociației, document public, accesibil oricui accesează site-ul nostru web. Activitățile pe care ni le propunem sunt descrise în Capitolul II, Art. 14 al aceluiași document. Acestea sunt:

- Activități de informare și de consultanță;
- Activități culturale și de cercetare;
- Activități sociale și de consultanță;
- Activități de formare profesională, de reprezentare și asistență juridică.

27) Ce activități aveți organizate pentru anul acesta?

Acesta fiind primul an de existență al A.I.P.D.R. vom urma politica pașilor mărunți, respectiv ne vom implica în studii și analize dedicate migrației și diasporei române ce pot fi gestionate cu fonduri proprii.

Sperăm ca lansarea noastră de la Baia Mare să genereze coagularea unui colectiv de cercetare a migrației și diasporei române în zona Nord-Vest a României. Credem că lucrul în celule locale și independente este mai eficient decât o abordare centralizată, care presupune întârzieri inerente de comunicare internă.

În această toamnă dorim să demarăm serviciul nostru gratuit de consultanță juridică digitală prin intermediul platformei online Pro Diaspora Română dedicat în special românilor din Italia și Spania.

O altă prioritate pentru anul acesta este de asemenea revigorarea [Forumului Pro Diaspora Română](#).

28) Ce părere aveți despre actualul sistem de vot destul de greu pentru cetățenii români din afara granițelor?

Dreptul la vot este garantat de Constituția României tuturor cetățenilor săi. Din păcate, în opinia noastră, cetățenii români din afara granițelor, prin dificultățile suplimentare pe care le au pentru a vota (*în prezent, în străinătate se poate vota numai în cadrul Ambasadelor și Consulatelor României*), sunt discriminați.

Credem că a proiectul de lege privind votul prin corespondență este extrem de benefic pentru diasporă, iar aprobarea acestuia ar facilita exercitarea dreptului la vot pentru cetățenii români din străinătate. Acest lucru devine critic în condițiile în care masa de potențiali votanți din afara granițelor este consistentă și crește cu fiecare zi.

Pro
Diaspora
Română

Fortitudo in unitate!

- studiază migrația și diaspora română
- dialoghează cu membrii diasporei
- apără interesele românilor de pretutindeni

Toate aceste puncte de vedere au fost emise la data de 10 iunie 2014, cu ocazia lansării oficiale la Baia Mare a Asociației „Institutul Pro Diaspora Română”.